

Oglas, pripisana itd. tiskaju, i računaju se na temelju običajnog cienika ili po dogovoru.

Novce predbrojbu, oglase itd. salje se naputnicom ili počasnicom pošt. Štedionice u Beču ili administraciju lista u Pulu.

Kod naruve valja točno označiti ime, prezime i najbližu poštu predbrojnika.

Tko list na vremenu ne primi, neka to javi odgovarajuću u otvorenom pismu, za koji će se plaća poštarnica, ako se izvana napiše "Reklamacija".

Cekovnog računa br. 847.849.

Telefon tiskare br. 38.

Odgovorni urednik i izdavatelj Jerko J. Mahulja.

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve poljoprivreda.“ Narodna poslovica.

U nakladi tiskare Leginja i dr. u Puli ulica Giulia 1.

Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu.

Narodna zajednica za Istru.

„Mnogo je toga do sada učinjeno za blagostanje čeljadeta na selu, ali je sve ostalo osamljeno i mnoga dobra volja i mnogi poštano zamisleni rad ostao je bez željenog uspjeha, jer nije bilo prave direkutive i nije se jedinstveno radilo. Prije svega treba da mi stvorimo jednu zajednicu, oko koje imadu se okupiti svi oduševljeni i ustajni radenici za narodnu stvar. Zajednica mora isto tako da dobiva sa svih strana vijesti i poticaja, kao što mora na sve strane da dava upute i da svuda potice na rad. Ova zajednica mora da postane kao nekakvo prikuplješte svega onoga, što se je pokazalo i dokazalo da smjera k narodnom boljštvu, da može od zajednice svatko dobiti, pa radio on na komu mu drago polju za narodnu dobrobit, kada zatraži savjetu i upute. Našim djelovanjem moramo sprječiti, da se rad za blagostanje malog puka, kao što je do sada, više ne cijepka, kao što imademo sprječiti, da se ne prave zaludni pokušaji u tom pogledu na narod, jer iškustva, koja su već u budini utvrdjena, dovoljno ne poznamo.“ (Riječi dr. H. Thiela na I. skupštini njem. Wohlfahrtsvereina 17. II. 1897.)

„I kada bi istina bila, de se svuda dovoljno radi, još mi to ne bi bio nikakov razlog protiv toga, a da se sav taj pojedinački rad i nastojanja ne stopa u jednu veliku zajednicu. Ako bi se smatralo svukud za suvišno, da se po pojedinačna nastojanja sjedinjuju u društva, tada ne bi postajalo u obče više razloga za udruživanja raznih gospodarskih i drugih društava; tada bi se moglo svakoga pojedincu pustiti, da se brine za sebe i za svoju najbližu okolinu. Mi smo drugaće u uvjerenju, jer mi držimo korisnim sve slabe osamljene sile zajednicom ojačati, i mi se nadamo, da ćemo sve male

pojedine plamenciće, koje bi mogao svaki tih povjetarac da ugasne, zdržati u jedan veliki i jaki plamen.“ (Riječi dr. H. Thiela na II. skupštini Wohlfahrtsvereina 17. II. 1898.)

„Iza kako je Centralni odbor za skrb o blagostanju čeljadi na selima uхватio dobrog korjena u narodu i pobudio sve više zaprimanje za njegova nastojanja, morao bi doći čas, da zajednica energetično poradi na tome, da se osnuje što više podružnica diljem zemlje. Zajednica sačinjava nekako glavu i srca za sva nastojanja za skrb o blagostanju u zemlji; no ako biće zajednica da postane živim organizmom, onda se mogu iz nje razviti mnoga dobro organizovana društva, koja će biti kadra sama izorati za narodno polje, i iz neobradjenih poljana učiniti bujne njive. Mi moramo raditi onamo, da u organizacijskoj svezi, ali ne preširokom području i prema prilikama kraja učinimo skupine, a ove da raztengnu svoje korjene u svako selo osnovavši podružnice za skrb o narodno blagostanje.“ (Riječi princa Albrechta Sohns-Braunsfelsa.)

„Sdruživanje mjesnih podružnica u katarske skupine osobito je shodno, jer sprječuje negospodarsko osnivanje raznih mjesnih društava, u mnogim slučajevima pobudjuje i potiče na rad, olakšuje Centralnom odboru djelovanje i pokazuje puku seevu i istovjetnost konačnih cilja svakog pravog rada za narodno blagostanje.“ (Jung.)

„U samoj naravi stvari leži, da će Centralni odbor pretežno raditi samo dužno; praktični rad diljem zemlje provodi će mjesne podružnice.“ (Prof. H. Söhrey.)

Gore smo nanizili nekoliko odlomaka iz raznih govorova javnih radenika u Njemačkoj u posledu rada i zauzimanja za što bolje materijalno stanje čeljadi u selu.

Si parva licet . . . i „Narodna Zajednica za Istru“ osnovana je na istim temeljima i za istu svrhu: pomoći hrvatskim učiteljima i za istu svrhu:

bom za obstanak svojih škola, protiv kojih su naperene sve strelje naših narodnih neprijatelja. Osim toga moraju biti svuda, u svim društvinama, gdje god se radi o dobro našega naroda.

Jos je teže onima u selu. Guje nema svećenika ili gdje je svećenik naš narodni protivnik, tu su naši učitelji i učiteljice sve. Oni moraju vršiti svoje teške dužnosti u školi, držati večernje tečajeve za analafete, osnivati pijevačka društva, gdje god voditi i posudionice itd. A za sve to u mnoga slučajeva ne primaju ni čestite hrane, ni dočenog stana, a nemaju ni društva, nemaju s kime da se razgale ni kome da se potute. Imamo učiteljicu, koje su veoma sretne ako ih namjestimo u kakovo selo, otkako će vidjeti barem brdo na kojeg se nalazi koja njihova društva, da mogu tako ma samo i u duši biti s njima u nekakvoj vezi. A onda dođite k tomu razna zanovijetanja, progone neprijatelja, koji idu jedino za tim, da

zauzimaju slobode i sreće naših učitelja.

Ima ih nekoliko, koji služe u gradićima.

Tu su oni većinom izloženi napadajima naših neprijatelja i mučeni brigom i bor-

skom i slovenskom životu u Istri, pridići ga moralno i materijalno, ojačati ga ekonomski, osobito na polju poljodjelstva, obrta, industrije i trgovine.

Zajednica je zasnovana i osnovana i nije mogla naći na nikakove zaprake s nijedne strane, jer je osnovana na čvrstim temeljima i za dobru stvar. Protiv Zajednice niko se još nije našao da ustane, jer je njezino nastojanje i zadaća sveta, njezina svrha poštena i lijepa.

Jedno je ipak sto postoji, a to je prema zauzimanje i slab i rezervno držanje većine naše inteligencije. Mjesto da se naša inteligencija listom odazvala i u svakoj drugoj stvari, podaje brzo i zauzela se za Zajednicu, ona čeka, prati sve to s rezervom, čeka što će biti s toga

i kako će to ići itd. Ne će biti ništa i vrlo malo, ako bude većina naše inteligencije samo čekala, ili će mjesto do 5 godina, istom za to ili 15 godina moći da vidi njezine uspjehe; ali će tomu neuspjehu i oni biti kriva sa svojom rezervom i indiferentnošću. Zajednica je osnovana na najširoj bazi, ona obuhvaća svu našu narodnu rad, svakom ima u svojim mjestima, da za narod radi po svojim sposobnostima. Zajednica je uzela sebi takvu zauzimanje i svrhu kojoj mora doći svakog, koji se zauzima za javnu stvar a ona neće moliti i zaklinjati nikoga na rad za narod. već će naglasiti i siliti svakoga, koji je radin i narodan, da radi za narodni boljšetak, dočim će neradljive, ljenje, indiferentne i rezervne odrinuti od sebe. Naše svećenstvo u narodnom radu

uvijek se je pokazalo na pravom mjestu, najprije je narodu, u narodu mora da skoro sav vijek proživi, pa mu je narod i skrb za njegovu prirast. Isto tako naše učiteljstvo, iako podijeljeno u dva tabora, ono može i jedno i drugo u drugje javne radenike zajednički raditi u Zajednici odloživši u narodnom radu svaku razliku u kulturnom i socijalnom načinjanju. Tako isto i naši teolozi, visokoskolci i srednjoškolci. Sada su praznici, pa kud ljepe stvari, nego da sada

kada ste se vratili ka kućama svojim, u svoja sela i mjesto među svoj mili narod, da ga podučite, da mu pripovjedate i turmačite svega i svasta, a u prvom redu, da mu dajete upute, kako će raditi, da poboljša svoje stanje, pa da u koliko ne

zname sami zapitate uputa i savjeta u Centralnom odboru Narodne Zajednice za Istru u Opatiji (Naslov: Kancelarija Zajednice, Opatija), te da pukuratūruće cilj i svrhu ove organizacije i da poradi na tomu e bi se osnovalo podružnicu Zajednice za Vaše mjesto i okolicu. Sve pobližije upute u tom pogledu, kad što

zauzimanje i slab i rezervno držanje većine naše inteligencije listom odazvala i u svakoj drugoj stvari, podaje brzo i točno Centralni Odbor Narodne Zajednice za Istru u Voloskom-Opatiji.

Sei dolje na rad za narod, svr radljivi i narodni javni radenici okupite se oko Zajednice, da obranimo našeg čovjeka od genije samo čekala, ili će mjesto do 5 godina, istom za to ili 15 godina moći da vidi njezine uspjehe; ali će tomu neuspjehu i oni biti kriva sa svojom rezervom i indiferentnošću. Zajednica je osnovana na najširoj bazi, ona obuhvaća svu našu narodnu rad, svakom ima u svojim mjestima, da za narod radi po svojim sposobnostima. Zajednica je uzela sebi takvu zauzimanje i svrhu kojoj mora doći svakog, koji se zauzima za javnu stvar a ona neće moliti i zaklinjati nikoga na rad za narod. već će naglasiti i siliti svakoga, koji je radin i narodan, da radi za narodni boljšetak, dočim će neradljive, ljenje, indiferentne i rezervne odrinuti od sebe. Naše svećenstvo u narodnom radu

uvijek se je pokazalo na pravom mjestu, najprije je narodu, u narodu mora da skoro sav vijek proživi, pa mu je narod i skrb za njegovu prirast. Isto tako naše učiteljstvo, iako podijeljeno u dva tabora, ono može i jedno i drugo u drugje javne radenike zajednički raditi u Zajednici odloživši u narodnom radu svaku razliku u kulturnom i socijalnom načinjanju. Tako isto i naši teolozi, visokoskolci i srednjoškolci. Sada su praznici, pa kud ljepe stvari, nego da sada

zauzimanje i slab i rezervno držanje većine naše inteligencije listom odazvala i u svakoj drugoj stvari, podaje brzo i točno Centralni Odbor Narodne Zajednice za Istru u Voloskom Opatiji.

Sastanak hrvatskog i slovenskog dijačtvu Istre u Voloskom-Opatiji.

Ove se godine sastaje hrvatska i slovenska mladina u Voloskom. Zanimanje je za ovaj sastanak među mladionicama već iako, osobito one gornje istre i Primorja. Bilo bi i veće, da se naš djak ne mora boriti sa zaznim okolostima, koji mu pridje da stupa zajedno sa drugima k održavanju svojih učala.

Koju su ideali naše mladine i koje li je težnje vode k cilju, to neka bude sva- kon znano.

bili svima jasno, da je težak družbu za- njeni, da im dozvoliti pa da sele, a školu datus.

A bit će vam jasno i to, da smo do stane pusta. Dogodilo se, da su ti koveći prorvali i u stan naše učiteljeve uprave in, Istrani zvan, da taj zadatok i oborili je — a drugoj u kasno doba prvi olakšavio. Ovo pak treba, da upu- noci izdubli u zidu rupu, htjeli se provući unutra, da je okradu, a ona u smrtnom mjestu, kojima je sličnji namjenio, to su strahu naša jedva toliko snage, da je se prva pridigla, niti činimo Istru mi, svojim vapnjem pretrašila zločinice, koji smo imali sreću, da se prvi ponešlo su na to razbijeli.

Ugrijemo na suncu prosvjete i napredku. Ne, gospodo: Ona Istra, kojoj je ova Družba i otac i majka, još je uviek tužna i žalosna zemlja. Jos uviek nosi ona na svom krušu djece, koja ne smiju u svojem jetru ni Bogu se moliti srodom. Jos se uviek toj njezinoj dijčici kralji krušac znanja, a dobacuju se same pogrede i poruge. Jos uviek je većina ne- zinjih občina u rukama ludjina, još uviek je bije grad, bijeda i glad — a nad

iz svega što je u ovom izvještaju iz- svu se tu nevolju još uviek kralji crno- napisano, što nam je netom kralju neumoljive nacijonalne smrti. Tada kaže naš predsjednik, vama će gospodo kora je eto slika one Istre, sto ju hrvat-

Iz glavne godišnje skupštine Družbe u Zametu.

(Svršetak.)

Na nama je, da se brinemo za te naše staradnike, da njima, njihovim udovama, njihovoj sirodati zajamčimo, da će u starosti, u nemoći ili u kakovoj drugoj nesreći naći koriču hleba.

A oni to i zavrijeduju.

Kad se govori o Družbi, često se pominja jedino na prinosi i na zgrade, sto se tim novcem dižu. Zahoravlja se, da su i novci i zgrade tek mrtve stvari, te da bi takove uvjek i ostale, kad no bi bilo onih, koji im udahnuju život. A to su naši učitelji i učiteljice. A kakav je život tih naših nastavnika?

Ima ih nekoliko, koji služe u gradićima. Tu su oni većinom izloženi napadajima naših neprijatelja i mučeni brigom i bor-

Znano s toga, jer nisu novi već pomađeni. Ideali su to naših Dobrila, Vitezica, Legionja, Spindića i Mandića te njihovih nasljednika: *ideali narodni, sato i naši, omladine!*

Društvo omladine valja da je u skladu sa narodnom, nipošto u neskladu, koji divergira čuvenstvo, volju i rad.

Rad naš, omladine, treba da je jedinstven, pozitivan — ali i proziran.

Istarski čovjek još nema pravog uvjerenja o našoj budućnosti, po tom i prave istine o narodnom idealu, tek je u svom razvitiu na putu da postane izraziti tip Hrvata-istranina; ideal njegov nije čist... A kako li bi morao da bude svec, kako izvršen taj naš narodni ideal, a mi se s njim titramo, ko lutkom i snizujemo ga do podnih, niskih, zakučastih i pamfletskih spletaka, koje mogu samo stetovati našoj narodnoj stvari. Na to smo danas u Istri spali! . . .

A omladina?

Da je če ona stupili tom stazom, tim tragom? Ne, ne smije! ako ljubi ovaj bijedni puk hajdune Istru!

Napred stazom Dobrile, Vitezica i drugih velikih naših Istrana.

Okupimo se oko onog barjaka kog oni razvile, pod kojim su oni živili, radili i umrli. Eto. To neka bude naš program, to misli vodilice.

Budemo li ih usvojili i u praksi provodili — a to mora biti! — tad smo učinili svoju dužnost.

Dote, Zdravo! na sastanku dne 11. o. m. u Voloskom.

Niko.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Izbor zemaljskog zastupnika. Dne 5. t. m. utrnuje je rok za podnešenje reklamacija proti izbornim listinama iz bor. zem. zastupnika za treći kotar grada Pule. Mjestni njemacki list pise, da je za izpravak listine predano 180 reklamacija od svih stranaka. Mi znamo do sada, da su svoje kandidate iznijeli samo hrvatska i talijanska stranka, te bi se po označi, sve stranke moglo naslućivati, da će za mandat u trećem kotaru grada Pule na stupiti još neka treća ili četvrta stranca.

Radi toga treba, da se svi Slaveni još čvrše slože i vežu u jaku falangu, da nas protivnici ne zaskoče iznenada i odnesu kotar, koji pripada nama i koji mora da bude zastupan od našeg čovjeka. Izbor je dne 29. septembra, pak treba svaki da u svojem krugu radi i navrava znance i prijatelje te potice mladovje i malodrušće da na dan izbora prodre naš kandidat gosp. Josip Stihović, čime ćemo ne samo sebi osvjetliti lice nego i

ski narod i u najodaljenijim stranama nosi u svom srcu.

Na pogled tolike muke traže se srce naših ljudi i oni odkidaju sebi iz ustiju, samo da pomognu tučno našoj zemljici, da se pridigne, da bude jednog dana ne samo na čast, već i na korist cijele hrvatske domovine.

Istina je, vremena se mijenjaju, te i u nas već kojesta ključa i vrje, ali ja, koji već kojih trinaest godina prosjatim za našu djecu, molim vas, istarsku braću, neka to komešanje ostane pod velom one tih sjete, u kojoj hrvatski narod još gleda obavijenu zemlju našu. Ma što radili, što započeli, što govorili i pisali, propisali uvejk: — No će li mođa namjeti stete našoj Družbi? našoj Istri? Stedimo dakle Istru, stedimo ju za ljubavne naše neštrene djece, koja trpeći i plajući čekaju od nas svoje oslobođenje.

Ovaj je izvještaj prihvaćen s odobravanjem.

svu našu braću u svim zemljama gdje obitavaju Slaveni.

Glavna skupština Istarske Posuđilice. U nedjelju do podne obdržavala je Istarsku Posuđilicu u Puli svoju godišnju glavnu skupštinu. Iz izvješća za god. 1911. vidi, da je zadruge imala 2920 zadruvara sa 27.576 zadr. dievela. Ukupni promet (prihod i rashod) sa podružnicom u Pazinu iznosi je u godini 1911. kruna 7,480.567.31 i to u Puli K 5.007.846.84, a u Pazinu K 2.473.220.47. Štedioničkih ulotaka u Puli i Pazinu bilo je kruna 3.645.708.54, a zajmova izdano je tekom g. 1911. u Puli i Pazinu K 3.101.503.96. Cistog dobitka bilo je u sve K 18.562.38, od kojeg se dalo u rezervni fond kruna 13.000; podružnici Sv. Cirila i Metoda u Puli K 500; djačkom pripomoćnom društvu u Pazinu K 1000; djačkom domu u Pazinu K 400; Narodnom Domu u Pazinu K 1000; hrv. pripomoćnom društvu u Beču K 100; muškoj podružnici družbe u Pazinu K 100; ženskoj podružnici družbe u Pazinu K 100; dječjem zabavisti u Pazinu K 100; Bratovčini hrv. ljudi u Istri K 100; Hrv. Sokolu u Puli K 100; Narod. radn. organizaciji u Puli K 100.

Na mjesto umrloga odbornika Franu Barbalicu izabran je u odbor Dinko Galović od Dinka, a u nadzorni odbor Bartul Šulin, sudb. oficijal, na mjesto odstupivšeg dra Antonetića.

Izlet u Lovran. U nedjelju dne 11. t. m. priređuje Hrvatski Sokol u Puli izlet u Lovran posebnim parobrodom prigodom sletja Sokolske župe Vitezici u Lovran.

Polazak iz Pule u nedjelju u 5 sati u jutro, a iz Lovrana u Pulu u 9 s. na večer. Cijena tamo i natrag 3 K.

Pozivljemo sve Slaveone u Puli i okolicu, da se pridruže ovom izletu, i tako mnogobrojni poletimo braći u Lovran, da stisnemo hrvatske desnice za poticaj daljnje narodne borbe do konačnog oslobođenja iz tudjinske vlasti i nesretnih odroda, tih najvjernijih pomagača naših ugnjetavaca.

Podlijemo svu u Lovran, da uz ostalu braću iz Liburnije i bliže hrvatskog Primorja potaknemo vrelo Lovrancu na ustrajnu borbu i da im se naradujemo na lijepim uspjesima naglo se budeće narodne svesti, a zasramimo odpadnike i prodance, te vječne robe i slugane Talijanske komorne.

† Viktor Marotti. U subotu dne 3. t. m. preminuo je nakon duge i teške bolesti odlični nas rodoljub g. Viktor Marotti, veleposjednik i trgovac u Marčani u dobi od 60 god. Pokojnik rodom iz Kaštavštine, dosao je mlad u Marčanu, ali jakih ruku, zdrava i trijezna razuma, gdje je marljivim radom i umnim gospodarenjem znao stići priličan imetak. U Marčani je pak uvek bio među prvim poznatim narodne ideje, te je kroz cijeli svoj vek živo učestvovao u našim narodnim borbama u Istri.

Pokopan je u nedjelju po podne u veliko saučesno mjestino pučanstva kao sto je onog iz blijeće okolice te nekoliko prijatelja i znanaca iz Pule. Ostavlja uđenicu Terezu, sinu Antuna i kćerke Ivku Mariju udatu Karabaić.

Bila pokojniku labka domaća gruda a rodbini naše iskreno saučesno!

Oprostna predstava družine Gavrilović. Večeras priređuje družina Gavrilović oprostnu predstavu u vrtu gostionica Ceusić.

Odavde odilazi družina Gavrilović u Cres, onda u Losinj, gdje će prirediti viš predstava. Mi preporučujemo ovu vrstu družinu našem občinstvu u onim stranama, da istu što više podpomognu mnogobrojnim posjetom i dobrohotnom susretljivostu.

Prijatelji Garibaldinei pred sudom. Na poziv talijan. generala Garibaldia, da se saberu dobrovoljci iz talijanskih (7) zemalja za pomoć ustaškim Arbanasima

lanjske godine, odputiće se tada i iz Pule nekoliko mladića, da podpomognu svojim junactvom (?!) Arbanase u borbi s Turcima. Nu nešreća je htjela, da ti junaci mladići jedva došvili u blizinu granice iz brijege no daleko opazile nekoliko turskih vojnika i ustaša Malisora, i kako je baš puhalo vjetar sa albanskim stranom, dopre je do njihovih nosova vonj baruta, koji im je tako zasmrdio, da dade nogama vjetra i povratiti se sa . . . junackog bojišta na plandovanje po portorati u Puli. Radi tog junackog čina pozvalo ih je državno odvjetništvo na red i prošlog tjedna obdržavala se je proti njima u Rovinju rasprava, na kojoj su bili rješeni — jer da nisu ubili ni jednog turskog vojnika s razloga što nisu nijednog vidjili a ni puške imali u ruci — i što nisu ti garibaldinci ni znali jedan za drugoga, kako su se sami ispričavali na razpravi. Bogme junačke delije dobili su mučenički kolobar — oko onog plemenitog ali greben deli tela.

Lijenjan za Družbu. Kao što smo prošle godine, tako smo i ove prostavili "Narodni blagdan" sakupljanjem pristosa za družbine škole. Materijalni uspjeh bio je kud i kamo bolji od lanjske godine, po čemu se vidi da narod shvaća važnost i zadatak naše Družbe, da urgoja našu djecu u hrvatskom dobu, koji bi inače u nacionalnom pogledu bili izgubljeni. Sakupilo se sa sabirnim arcima od kuće do kuće lijepa svota od K 75.20. Do godine se nadamo i boljem uspjehu.

O imenovanju župnika u Premanturi. Izvješćuju nas iz Poreča sa kompetantne strane, da još nije ukljedio imenovanje župnika u Premanturi, i o toj stvari se nije do sada još ni razpravljalo, niti se još znaće, hoće li ovog puta biti u običu koji imenovan župniku u Premanturi ili ne.

Toliko donosimo po informacijama osobe, koja je u stanju znati točno kako stoji stvar sa imenovanjem župnika u Premanturi. Svakako bi crkvena oblast imala ukloniti iz Premanture kamen smutnjue, da se tada samo po sebi uklopi oprieka između pučanstva i crkvenih oblasti.

Krčki kotar:

Iz Krke. (Opet nešto o revnosti c. kr. kot. poglavara.) Napisao sam bio u prvom člančiću, da naš g. poglavari ima dobru volju, ali da samo ne znam koliko će trajati. Da se nisam uzalud pobojao; evo me sa dokazom u ruci.

Pred 15 dana zabranio je taj gospodin jednoj krčmarici pjevanje i urlanje do u knaun nuć — imao je onda još dobra volju, da stavi u red noćni mir —, a 15 dana kasnije ponavlja se ista komedija, tako da do 2 sata u noći bučilo se i drečilo (pjevalo) i to u lokalima tobože pristojnjima, a znate zašto, jer on u njih salasi, o kojima moglo bi se koješta reći, što baš ne spada u pristojne lokalne. Vidit ćemo, da li će pokazati i ovđje dobru volju, te i ovim lokalima narediti, da u 11 sati prestane svako urlikanje, te time povratiti noćni mir, koji su ga željni.

Zar nije zakon za sve isti? ili moguće prostom narodu nije dozvoljeno ono, što je tako zvanom inteligentnom? Sada barem držim, da se neće taj gospodin onako izjaviti — e queste cose nascono in questa Città, barem ovđje nisu bili buntonici Hrvati. O smrtnici, baš si gadno zagazio stranulice, a vjeruj, da ćeš svakim danom sve više ići stranputice, ne ostaviti li se nekolicine, koji hoće izrabiti tvoju dobru volju.

Cuo sam, da se oraj gospodin već izričao, zašto on obdi sa ovdješnjim vodnjem ireditim, čujte pa se morate nasmijati — jer da je to delija na obdimi podpredsjednik (junac), a ja pak znam, da su još

druga šestorica, pa zato s njima ne obdi. Sada mi više ne vrijedi ni ova isprka, jer kako mora znati, krte je junta ista fuć. Znatljivo smo, pod kakvom će se izlikom unapred držati sa ovim Mazinijancem.

Sazao sam još mnogo toga, što mu baš ne će ne čast služiti, ali se moram prije o stvari osvjetodati. Nek se vrijedni čitatelji „N. S.“ malo ustreže, pa će već u svoje vrijeme biti obaviješten.

Is Vrbnika. (Posjeta sastave radničkog društva.) Na Velu Gospoju dne 15. t. m. vršiće se kod nas lijepa svečanost, posvećena sastava radničkog društva u Vrbniku. Toga dana očekujemo, da će cijelo mjesto biti uz ovo humanitarno društvo naših radnika i ushićeno prisustvovati toj lijepoj slavi posvete društvenog barjaka, u zaključku kojega naši će radnici odsele vječati i svjetovati se o svom stalištu položaju, olakšicama i poboljšanicama. Izvan toga barjaka ne bi od sada smio biti niti jedan radnik Vrbniku, nego radi svog interesa stupiti u radničko društvo i tako pomoziti broj dešnica i mišića, da tako mnogobrojni i složni postignu cilj društva i sebi i svojim obiteljima obvezjede i olakšaju životni obstanak.

Na srce pak toplo postavljamo našoj intenzivaciji i van Vrbnika, da moralno i materijalno podupr ovo plemenito društvo te se osobito prigodom posvete društvenog barjaka sjete kojim doprinosem, te tako dubom i dobrim srcem uvezljuju tu krasnu i riedku slavu u našem Vrbniku.

Pazinski kotar:

Iz Pazlina. Dne 27. o. m. u 8 sati u jutro podjoh na poštu, da dignem nekoje pakete, koji su mi učinjeno trebali u trgovini. Dodjoh na poštu ali činovnika ne bješće. Čekao sam i čekao dugo vremena, kojih 20 minuta, dok napokon odoh da ga pozovem. Pozvonih prvi put niti se maknuo nije; pozvonih drugi put i kazah mu, da mi dade pakete. On nato izđe iz drugog odjela ureda, gdje on posla nije imao, te mi odgovori: »Che creanza che la ha da bater; cosa crede Lei che xe qua come in botega.« A ja mu odgovorih, da u određeno vrijeme mora biti ovđje. Prije nego digoh pakete htjedoh plati, ali on me osorno odbije: La pagherà quando verrà la carta.

Pozivljemo nadležne faktore, da se kod c. kr. pošte pobrinu, te se ovakove nekofektivnosti ne dogadjaju.

Dotičnom činovniku pak poručujemo, ako sebi utvara da je dionikom toli razvijane talijanske kulture, neka takvu počkuže kod svojih sumišljajnika, nama je ne treba, a s našim strankama neka bude skladaan i pristojan dok je barem u uredu, kako to od njega zahtjeva položaj i čin.

Novo industrijalno poduzeće u Cetinjelu. Kako nam prijatelj javlja, stupila je u promet sa x. srpnjem nova velika tvornica opeka, vlasništvo poznatog velenovskega posjednika Autona Mezzara. Ista tvornica je kako očevidec pripovjeda najmoderne uredjena i snabdjevana sa strojevima najnovijih sistema, tako, da sada imademo i u Istri u toj struci poduzeće prvoga reda. Strojevi tijera motor sistema Diesel sa 85 konjskih sila. Za prevažanje po cijeloj tvornici postavljena su dva transportera za sirovi kao i pečeni materijal, te je pogled kada je tvornica u gibanju veoma interesantan i čini lijep i veličajan dojam na posjetioca, jer se sve giblje i vidi opeke prevažati gore, dolje, lijevo, desno a nemože dekučiti odkuda dolaze i kamo odilaze. Ti transporteri, patent jedne velike njemačke tvrdke, su u običe prvi, koji su stavljeni u Austro-Ugarskoj u promet a posebice u Istri. To je poduzeće po Istru od važnosti ne samo

zato što je u novijem i najmoderijem stilu uređeno, nego što su proizvodi iste tvornice prvog reda, tako da se isti u tu i inozemstvu mnogo traže, te je Istri time u toj grani industrije osigurano važno mjesto.

Osanak Narodne Čitaonice u Cetinju. Nastojanjem vlog nam prijatelja Mate Grževića stud. agr. obdržavala se u nedjelju 4. o. m. u Cetinju skupština po § 2 radi osnutku Nar. Čitaonice, na kojoj su se pretresivala pravila, koja su po skupštini jednoglasno primljena i odslana Namjestničtvu na potvrdu. Uz čitaonicu kame osnovali i pušku kojiznicu, u koju svrhu je preduzeto sve potrebito. Kako je pak svaki početak težak i skopiran za žrtvama, to apeliramo na naša narodna društva i ine rodoljube, da pomognu bilo kojom knjigom ili novinom buduću Narodnu Čitaonicu u Cetinju.

Iz občine Piomlji primamo: Značaj, narodnost jednoga kraja prosudjuje se dandas i po javnim nadpisima. Jesu li ovi n. pr. sastavljeni u talijanskom jeziku, to će svjet, a naročito stranci zaključiti ehotice, da u tom kraju obitavaju sve zgojni Talijani. Nu da je opet takav sud ili zaključak više puta sasma pogrijel, dokazuje nam to i slijedeća činjenica:

Nad i oko ulaza a sobu, u kojoj je u Kršanu pošt. i brzojavni ured, bani vam se izključivo talijanski nadpis »I. r. Ufficio postale«, pak razni »prospettive, tariffe« i ostalo, dočim hrvatskom jeziku, koji govorjamačno gde po sto stacionika ovog pošt. okružja, nema tuj skoro ni traga, izuzev ono par »Cenikac«, koji su za nevolju pribijeni u jednom kutu spomenute sobe. A je li ovo poštano i pravedno? Ne, jer takav postupak s našim jezikom može doduše biti i »austriski, ali pravedan nikada.» Austrijski opeta u toliko, što bi se još jednog ljeđeg dana moglo pričiniti kakvom mladom pošt. komesaricu iz Trsta, da je osvanuo pred jednom tal. pošt. ekspozitutom u — Tripoli, a ne kod nas Kršanu.

Da, dal Poštanske, sudske, finansijske i druge oblasti izazivaju nas neprestano, sistematski, no mi im ovime pružujemo jasno i bistro, da nećemo više šutiti poput kakve bezpravne raje. Tako već eto danas zahtievamo odlučno od sl. pošt. ravnateljstva u Trstu, da izvoli bezodvlačno ustupiti hrv. jeziku doljećao mjesto kod pošt. ureda u Kršanu. Sapiens!..

Za jedan od budućih brojeva vrijedne »N. S.« dobit će te pak, gospodine uređnici, i popis svih ostalih protuarođnih nadpisa cijele mjestne občine Piomin, nek se znade, koje li su to krčme, dućani, uredi, lokal, na koje bi i naša šira javnost imala malko bolje pripaziti.

Porečki kotar:

Iz Buzeta. (Naši ljudi) Da je neuki seljak naivani i radikaljan, to se mora oprostiti, ali da je takova naša inteligencija, to se mora absolutno bezobzirno odustiti. Do pred godinu dana bio je u Buzetu samo jedan brijač i to Talijanac. On je k tomu poljodjeljac i tkalac, a možda i više. Nema svjedočbe a ne plaća ni poriza. Sina njegova poznamo kao junaka italijskih. Pred godinu dana došao je iz Pula ovamo g. Antun Knežašek, Hrvat dušom i tijelom. Nije prošao do sad ni jedna zabava, u kojoj nije on sudjelovao i to u svim točkama programa sa priznanjem i uzornim ponasanjem. Sto mislite g. uređnici, da se svi ovdjejanji flervati (mislim intelegetenciju) kod njega briju? Jok, varate se na žalost. Ima ih nekoliko, koji se briju kod Talijanaca, a našeg Knežašeka bojkotiraju bez uzroka ili povoda ili kakve osobnosti, već čini mi se radi svoje sredovječne važnosti. I nekoji tal. činovnici briju se u našeg čovjeka, (jer su barem obrijani kako treba).

Nasu gospodu, koji pomažu protivnika hrv. misli i zapuštaju našeg čovjeka, najbezobzirnije odsudjujemo.

Jos nesto. Ima opet druga kategorija naše intelegetencije, koja se poslužuje goru Buzetu kod Talijana i Talijanaca, krvnih nam protivnika, premda imademo u našem krasnom Domu lijep, bogat, moderno uredjen dučan, koji bi mogao paradirati u samom carskom Beču. No, oni nede, premda im je pod nosom, već pomažu neprijatelja, izroda. Pa još hoćete, da vičete na našega seljaka? Pokažite primjer gospodu moja, a onda „bruntujte“ koliko vas volja. Osudujemo najbezobzirnije i ovu kategoriju, ko što i prvu, nadajući se ujedno u njihovu patriotizam.

Baderna 1. VIII. 1912. Dne 5. srpnja proslavili smo ovđje narodni blagdan. U predvečerje palili su se kriješovi svuda naokolo. Na sam dan obdržavala se svečana školska misa, kojoj je osim djece prisustvovalo mnogo naroda.

Tom prigodom nije se zaboravilo na materijalnu podršku našoj velezasluznoj Družbi, te je u tu svrhu sakupila ovđješnja učiteljica K 31-32. Darovali su slijedeći: Božo Rupenović K 5, Ruža Ružić K 4, Ante Ujević, učitelj u Žbandaju K 3, po 1 K darovali su Antun Rupenović, N. N. Marija Anžlovar, Josip Lilek, vjeroučitelj, Vinko Križan, N. Kobal, Radolović-Pican Ante, Radovan Andjela, Radovan Blaž, Pastorčić Ana, Rakovac-Matelić Mate, Stjepan-Tončić Ivo, Rakovac Božo i Martin Rupenović-Kapelan. Ostali iznos darovane večinom školska djeca u manjim svotama. Novac se poslao izravno Ravnateljstvu „Družbe“.

Srdačna hvala plemenitim darovateljima.

Franina i Jurina.

Jur. Znas va Lovrane, oni neki kranjci i poter, su ti jako lacni.

Fr. Ca su ca novega zafrigali, ca nemogu brzini sameju braniti, zac va karti po-pozrajući previse.

Jur. Ja znas pokle je prisal va kuru i Pikastrace, su ti vaja kresili 20 bekeri po persone za tasu od muziki, za onu Launaresku od foresti.

Fr. A Eder je pustili?

Jur. To se zna, i on je ti vaje pront za ogrizat ca boje.

Fr. A ki lepi terno je sada va kure! Ne znam, ki će kega da prova pasat.

Razne primorske vesti.

C. kr. komesar za Istru. Čuje se, da vlasti misli postaviti za Istru c. kr. komesara u Poreču i rastjerati talijanske paće sa zemaljskog Odobra. Na taj korak da sili vlasti svojevoljno pašovanje talijanskih sinjorija na istarske junti kao i to, što da je istarska junta najviše kriva latibnamu i pronevjerjenjima na puljaku obični i neurednostima u drugim talijanskim občinama Istre, koje stoje pod britnjom zaštitom talijanske sinjorije na istarskoj junti.

Za sve te glasine ne preuzimljemo nijakove odgovornosti, nego je bilježimo to uvedeni, koji su bili na sprovodu zastupani po izaslanicima i na tjesnički vjećac. Od sreća svima hvala a od Boga plaća. Vinkuran 7. augusta 1912.

Obitelj Kapuralin.

Priobćeno*).

Odnosno na priobćeno izlašo u mjesnom „Polaer Tagblatt“ u broju od 30. jula t. g. dužnost mi je izaknuti, da sam ja podpisani sa gg. Graber i Vivoda, mljekari iz Pule bio doduše odsudjen od ovo- ga suda po § 488 na globu od 30 kruna spp.; ali sto g. Ivan Čeh iz Rodika nije izvolio objaviti jest, da sam ja sa drugovima proti osudi podnio utok na c. kr. okružni sud u Rovinju za ništetnost itd., koji ima sada da reče zadnju riet u sporu menutom sporu. O tome pooblasti kaznenog branitelja dra Cerlenizzu.

U vjeru čega

Trst-Pula, 6. augusta 1912.

Amadeo Panek,
prokurista higij. mljekarne „Trifolium“.

* Za članke pod ovim naslovom ne odgovara urednik.

Javna Zahvala.

Prilikom smrti našeg nezaboravnog oca, dotično supruga i tista gosp.

Viktora Marrotti

bilo nam je iskazano toliko ljubavi, su-sljivosti i požrtvovnosti od sveg marčanskog puka, od mjesnih duhovnika i svjetskih oblasti, od rođaka, prijatelja i znanaca, da mi, prem poteri od tuge i žalosti, u velike smo ulješeni tolikim nam litzkanjim saučešćem.

Budi ovim izrečena osobita zahvala svim mnogobrojnim marčanicima, koji su nam bili na ruku u teškim časovima, te su zapuštajući vlastiti posao, bili uz nas danju i noću. Osobita hvala vršnom i veleučenom g. primariju dr. Shisa, koji je pokojnika u teškoj nemoći liječio velikom spremom i ljubavlju. Hvala velečastnoj gospodi mjesnom župeupravitelju Vinodolu, kraljevskom župniku Čurkoviću, župniku Silipanskom Benigaru, koji su nam riječju i djelom pomagali. Osobiat hvala takodjer gg. nat. zastupnicima dr. Laginji i dr. Zuccon-u, g. Stiloviću i ostaloj mnogobrojnoj gospodici pak rođacima, prijateljima i znancima te okolišnom vlt. svećenstvu, koji su iz bliza i daleka pohrili na sprijed milog pokojnika, te vodnjanskim načelniku i zastupstvu, koji su se dali zastupati. Svima hvala i od Boga plaća.

Marcana, dne 6. kolovoza 1912.
Obitelji Marotti i Karbašić.

Zahvala.

Potpisana najusrdnije zahvaljuje svima, koji su nam prigodom smrti našeg nezaboravnog

Martina Kapuralin

budi kako u našoj dubokoj tuzi iskazati svoje sačešće.

Posebice pak naša hvala budi izražena Hrv. Čitaonici u Premanturi i premanturskim prijateljima na krasnim vjencima, Hrv. Čitaonici u Banjaluci, Narodnoj radničkoj organizaciji u Puli, rodoljubima vinkuranskim, obitelji Svoris iz Pule na čijepoj kiti crvici na odar pokojnika, koji su svi milog pokojnika odpratili do vječnog poticka, te napokon drugovima pokojnika od erarnog c. i kr. gradjernog

SVOJ K SVOMU!
Tiskara i knjigovežnica

LAGINJA i DR.
Ulica Giulia, 1. PULA Ulica Giulia, 1.

Preporuča se za
tiskarske, knjigovežne
i galerantirske radnje.

Solidna izradba pečata iz game.

Imade u zalihi
iskranci i knjige za obitelj, crkve,
škole, osnovne škole, pretpostavke, konsum,
drustva, trgov, knjige, pisani, za škole,
kao i sve pisarne i tiskarske potrebitine.

Širite „Našu Slogu“.

Olovke glasoviti budjevočki proizvod tucet 40 h. Na malo ca. 80-96 hefera. Trgovi zasluže 50%. Uzorki: 50 tuceta na izbor, cedrovina, 6-uglasti, takodjer crnilaste olovke K 12. Dobije se kod Adolf Weber, Budjevočice (Česka) br. 143.

Škrinje (kište) prodaju se u tiskari Laginja i dr., Pula, ulica Giulia 1.

Švelja za bijelo rublje i ženski odjela preporuča se slavenskim obiteljima Pole. Adresa u uredničtvu.

Djački dom u Zadru (Konvikt).

Upisivanje učenika u naš zavod traje samo do 1. kolovoza.

Dobar odgoj i nadzor, svakodnevno ispitivanje pitomaca, zračne prostorije, udaljene od upriva gradske ulice, priznata dobra hrana.

Slabiji učenici mogu dobiti instruktora uz povoljne uslove. Pitomci mogu učiti glasovir, moderne jezike, stenografsku itd. Pitomci nose sa sobom samo odjela i rublje, dočim postleće daje zavod (dok ih bude raspoloživo).

Spremaju se privatisti za ispite. Primaju se učenici nizih razreda.

Ravnateljstvo.

222222222222222222
PEKARNA

LJUDEVIT DEKLEVA

Via Campo Marzio br. 5 - Padružnica Via Sissano 14

Prodaja svježeg kruha tri puta na dan.

Direktna poslužba u dom i u javne lokale.

Prodaja svakovrstnog brašna iz najboljeg mlinca po dnevnoj cijeni. Poslužba brza i točna.

222222222222222222

Uložne knjižice za „PČELIĆU“ mogu se dobiti u tiskari Laginja i dr., Pula.

OLOVKE
u korist družbe sv. Cirilla i Metoda dobivaju se u tiskari Laginja i drug. u Puli ulica Giulia 1.
uz cijenu od 2 do 10 para.

Petrove kapljice.

Dozvoljeni vis. kr. zem. vlasti stavljanjem u promet ljevak napovijesti i po ljevičkim stručnjacima: protakati proti svima bolestima: ūludka, crileva, jetara, bubregu i slizenu. Za tajčić je od samih svježih rokova, ljevka kurenja, te će prepraviti svakome, koji boluje od slabih probave, raznih bolji i grčava ūludka i u crjevinama. Pomaze svakom u proti slaboj probavi, matnici, kroničnom kataru ūludka i crjevinama. Umjereno djeće i okrepljuje cijeli organizam.

Cijena 1 flak 50 flira, za bolje rezultate 100 flira, za bolice 100 flira. Počinje s 10 flira. Cijena je u novi i stari kruni.

FR. ŠULLER-A
ZAGREB, Vlaška ulica 1.

Razvijenim srećem javljamo svim prijateljima i znancima prelostnu vies, da nam je mili suprug, otac, brat, odnosno last gospodin

Viktor Marotti

dne 3. augusta u 5 sati u jutro nakon duge i teške bolesti u 60. god. dobe svoje, providjen svelotajstvi umrutiči, blago u Gospodinu premundo.

Prenos smrtnih ostataka miloga pokojnika slijediti će u nedjelju dne 4. t. mj. u 4 sata p. p. iz kuće žalosti na mjestno groblje.

Martana, dne 3. augusta 1912.

Ivka, Antun, Tereza Marija udova Valentin
Marija udata Karabač žena. sestra.
djeca. Petar Karabač zet.

Austro-hrvatsko

praviljno dobro u Češko i Pulu.

Ravnateljstvo u Puntu.

Vlastito odpravnistvo na Rici, Riva Crstoforo Colombo.

Plovitbeni red

vrijedi od 1. travnja 1912. do 30. svibnja.

Pruga: Punat-Rijeka.

Svaki dan	Odliči	Postaje	Dolje	Svaki dan
prije podne				po podne
5.-	odl.	VRIJEKA	dal.	4.50
5.15	dal.	Erik	odl.	4.35
5.25	odl.	Glavotok	dal.	4.25
6.15	dal.	Malinska	dal.	3.40
6.20	odl.	Malinska	dal.	3.35
6.50	dal.	Omišalj	dal.	3.0
7.-	dal.	RIMEKA	dal.	2.25
7.45	dal.	RIMEKA	dal.	2.10
7.50	dal.	RIMEKA	dal.	2.125
8.45	dal.	RIMEKA	dal.	Uvjeto pristajanje u Iževicama i Torkolama.

Pruga: Rijeka-Nerezine.

Poned.	Cetvrt.	Postaje	Utorak	Petak
prije podne				po podne
10.15	7.35	VRIJEKA	dal.	5.-
10.50	8.10	Opatija	4.25	4.25
11-	8.20	Beli	4.15	4.15
12.20	9.30	Beli	2.55	2.55
12.30	9.50	Beli	2.45	2.45
1.20	10.40	Merag	1.55	1.55
1.30	10.50	Merag	1.45	1.45
2.10	11.37	Krk	1.05	1.05
2.20	11.40	Krk	12.55	12.55
dal.				prije podne
1.40		Baštanova	11.25	11.25
1.20		Lopar	11.15	11.20
2.30		Lopar	10.10	—
2.40		Rab	10.05	—
4.20	3.47	Rab	9.25	9.05
4.30	4-	Rab	9-	9-
4.55	4.25	Lopar	8.35	8.35
5.-	4.30	Veli Lošinj	8.30	8.30
6.10	5.10	Veli Lošinj	7.20	7.20
6.20	5.50	Mali Lošinj*)	7.10	7.10
6.30	6-	Mali Lošinj*)	7-	7-
6.40	6.10	Mali Lošinj*)	6.50	6.50
7.30	7-	NEREŽINE	6-	6-

* Luka Sv. Martin. Uvjeto pristajanje u Puntu i St. Baški.

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Rab

Svaku Srijedu	Svaku Subotu	POSTAJA	Svaku Srijedu	Svaku Subotu
prije podne			po podne	po podne
7.35	7.35	VRIJEKA	7.20	4-
8.10	8.10	Opatija	6.45	8.25
8.20	11-	—	6.35	8.15
8.35	11.15	Lovran	6.20	8-
8.40	11.20	Rab	6.10	7.50
12.30	3.10	Rab	2.30	4-

Brza pruga: Rijeka-Opatija-Lovran-Lošinjveli

Svake Nedjelje	Postaje	Svake Nedjelje
7.35	odl. Vrijeka	dal.
8.10	odl. Opatija	dal.
8.20	dal.	dal.
8.35	dal. Lovran	dal.
8.40	dal. Rab	dal.
1.25	dal. LOSINJVELI	dal.

Uvjeto pristajanje u Malomostinu i luku sv. Martin. Pruga: Baška-Punat-Rijeka.

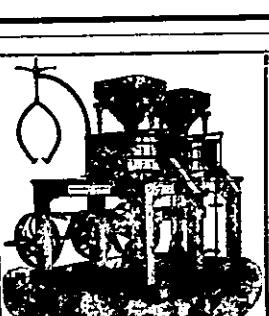
Svaki Odjel	Postaje	Dolje	Svaki Odjel
3.45	odl. Baška	dal.	po podne
4.45	dal. Punat	dal.	6.10
5-	dal. Rijeka	dal.	8.45
6.45	dal. Rijeka	dal.	8.35
7-			8.15
8.40			8.10
1.25			8.30

Uvjeto pristajanje u Staroj Baški.

Pruga: Vrbnik-Sv. Marak-Šilo-Crikvenica

Svaki dan	Odliči	Postaje	Dolje	Svaki dan
prije podne				po podne
4.30	odl. Vrbnik	dal.	dal.	po podne
4.45	dal. Sv. Marak	dal.	dal.	4.15
4.50	dal. Šilo	dal.	dal.	4.10
5.30	dal. Šilo	dal.	dal.	3.30
5.40	dal. Crikvenica	dal.	dal.	3.20
6-				3-

Pruga Crikvenica-Rička. Svaki odjel. 6.15 pr. p. odl. Crikvenica . . . dal. 2.45 po p. pr. p. odl. Rijeka 8.51 dal. 12.45 po p.

NAJBOLJI ŽITNI MLINOVNI

uljarski strojevi, motori, gospodarski strojevi u najboljoj izradbi i najjedinstvenije izradjeni, priredjeni za svako tlo.

Mnoga poduzeća po nama uredjena u prometu.

Ponuđe, proračuni na zahtjev badava! bez poštarine od tehničke poslovnicice

EMANUEL I OSKAR KRAUS,
TRST, Via San Nicolò 2/b.

Dobivaju se podpune opreme za sva obrtnička i industrijalna poduzeća.

Dopisivanje: hrvatski, slovenski, njemački i talijanski.